

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 27 Kasım 2025

Sayı: 15282

37024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 26.11.2025

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın ilçelerinde adalet hizmetleri uzun süredir fiziki yetersizlikler, personel açığı, uzman eksikliği ve dağınık kurumsal yapı nedeniyle sağlıklı biçimde yürütülememektedir. Hilvan, Bozova, Suruç, Siverek ve Viranşehir gibi nüfusu hızla artan ilçelerde adliyelerin fiziki kapasitesinin ihtiyacı karşılamaması, bazı mahkeme türlerinin hiç bulunmaması, tecrübeli personelin sık sık başka ilçelere kaydırılması, tercüman eksikliği ve destek personeli yetersizliği; vatandaşların hak arama hürriyetini doğrudan zedelemektedir.

Özellikle Hilvan ilçesinde adliyenin hâlâ hükümet konağı içinde dağınık şekilde faaliyet göstermesi, sınırlı sayıda hâkimle yürütülen yargısal iş yükünün artması, duruşma salonlarının fiziki olarak yetersiz kalması ve uzman personel eksikliğinin giderilmemesi, adalet hizmetlerinin gecikmesine ve bazı hâllerde fiilen aksamasına neden olmaktadır.

Türkiye nüfus ortalamasının üzerinde göç alan ve nüfusu hızla artan Şanlıurfa ilçelerinde; aile, iş, tüketici ve icra mahkemelerinin bulunmaması nedeniyle yurttaşlar il merkezine gitmek zorunda kalmakta, bu durum hem ekonomik külfet yaratmakta hem de yargıya erişimi güçleştirmektedir. Cezaevlerinin kapasite üstü çalışması, nöbetçi noter uygulamasının ilçelere genişletilmemesi, engelli erişimine uygun olmayan alanlar ve CMK-adli yardım ödeneklerinin yetersizliği, ilçelerde adalet hizmetinin bütüncül olarak güçlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın açık hükümleri, devletin adalet hizmetlerini makul sürede, erişilebilir, etkin ve insan haklarına uygun şekilde sunmasını zorunlu kılmaktadır. İlçelerdeki yapısal sorunların giderilmemesi, hem anayasal yükümlülüklerin ihlali hem de yurttaşların adalet hizmetlerinden eşit şekilde yararlanmasının engellenmesi sonucunu doğurmaktadır.

- Anayasa m.10 – Eşitlik İlkesi
Devlet, kamu hizmetlerinde eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı önlemekle yükümlüdür.
- Anayasa m.36 – Hak Arama Hürriyeti
Herkes, yargı mercileri önünde iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.
- Anayasa m.141 – Makul Sürede Yargılama
“Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir.”
- Anayasa m.17 – Maddi ve Manevi Varlığın Korunması
Devlet, bireylerin maddi ve manevi varlığını korumak ve geliştirmekle yükümlüdür.
- Anayasa m.40 – Hakların Korunması
Devlet, hak ihlallerine karşı etkili başvuru yollarını sağlamakla yükümlüdür.
- Anayasa m.41 – Ailenin Korunması
Devlet, aileyi ve özellikle çocuklar ile kadınların korunması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

- CMK m.153 – Müdafii Dosya İnceleme Yetkisi
Müdafii, soruşturma dosyasındaki belgeleri inceleyebilir ve örnek alabilir; bu yetki keyfi şekilde sınırlandırılmaz.
- CMK m.147 – Şüphelinin Hakları
Şüphelinin müdafii yardımından yararlanması, kendisine isnat edilen suçun bildirilmesi ve diğer usul güvenceleri devletin sorumluluğu altındadır.
- CMK m.150 – Müdafii Görevlendirilmesi
Zorunlu müdafilik hâllerinde devlet, baro aracılığıyla müdafii görevlendirilmesini sağlamakla yükümlüdür.
- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun
Kamu hizmeti binalarının ve yargı birimlerinin engelli erişimine uygun hâle getirilmesi devletin yükümlülüğüdür.
- Adaletin Etkin Sunumu – Anayasa m.138–140 çerçevesi
Devlet, yargının bağımsızlığını, hâkim-savcı güvencesini ve adalet hizmetlerinin düzenli, etkin ve erişilebilir yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür.

Bu bağlamda;

1. Hilvan ilçesine bağımsız bir adliye binası yapılması için 2024–2025 yatırım programına ödenek ayrılmış mıdır? Ayrılmadıysa gerekçesi nedir?
2. Hilvan’da yalnızca 2 hâkimle yürütülen adli hizmet dikkate alındığında ilçeye ilave hâkim kadrosu atanacak mıdır?
3. Hilvan Adliyesi’nde tecrübeli personelin sürekli Siverek’e çekilmesi uygulamasına son verilmesi için talimat verecek misiniz?
4. Bozova, Suruç, Siverek ve Viranşehir ilçelerinde aile, iş, tüketici ve icra mahkemeleri kurulması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
5. İlçelerde zabıt katibi, yazı işleri müdürü, mübaşir ve destek personel eksikliğini gidermek için yeni kadro tahsisi yapılacak mıdır?
6. İlçelerde Arapça ve Kürtçe tercüman eksikliğini gidermek üzere sabit tercüman kadrosu oluşturulacak mıdır?
7. İlçelerde çocuk istismarı, kadına şiddet ve ekonomik suçlara ilişkin soruşturmalarda uzman kolluk birimi bulundurmaya planlıyor musunuz?
8. İlçe cezaevlerinin kapasite üstü çalışması nedeniyle yeni cezaevi yapımı veya mevcutların iyileştirilmesi yönünde bir çalışma var mıdır?
9. Hilvan başta olmak üzere birçok ilçede duruşma salonlarının yetersiz olması sorununu gidermek için bir proje yürütülmekte midir?
10. Nüfusu 100.000’i aşan Siverek, Suruç ve Viranşehir gibi ilçelerde nöbetçi noter uygulamasının başlatılması için bir planınız var mıdır?
11. İlçelerde CMK ve adli yardım taleplerinin artmasına rağmen ödeneklerin yetersiz kalması karşısında bütçe artırımı yapılacak mıdır?
12. İlçe adliyelerinde fizikî erişim (engelli rampası, asansör, yönlendirme) eksikliklerini gidermek için bir çalışma başlatılmış mıdır?